

Nr. 71/258/

Trečiadienis, 1946.III.27

IŠ VISO PASAULIO

- New Yorke PST posėdžiuose vakar, iškelus Persijos klausimą, per 6 valandas gyvų diskusijų susitarti nepavyko. Apie 5 val. popiet mūsų laiku prasidėjus 25 posėdžiui /skaitant Londono posėdžius/, iškeltes Persijos klausimo svarstymo reikalus. Pirmasis išėjo kalbėti Tar.Rusijos delegatas Gromyko. Pradžioj jis pabrėžė, jog Rusija jau nuo San Francisco konferencijos remia JTO ir PST. Toliau, remdamasis pastaruoju Stalino pareiškimu, savo vyriausybės vardu siūlo Persijos klausimą išimti iš darbotvarkės. Rusija ir Persija tiesioginėmis derybomis jau sudariusios sutartį, pagal kurią jau dvi dienos kaip rusų įgulos pradėtos atitraukti iš Persijos, ir tas atitraukimas būsiąs baigtas per 5-6 savaites, jei nebus naujų nelauktų įvykių. Persijoje tam tikri elementai dėl savanaudiškų interesų drumsčia Persijos ir Rusijos santykius, varą propagandą tarp tautų ir tuo būdu kursto karo pavojų. Persijos skundas neturįs pagrindo, kadangi derybos įvyko ir pasiekta pozityvių rezultatų, kaip buvo numatyta š.m. sausio 30 d. Londono posėdžiuose. Tad kokia teisė klausimą kelti? Siūlo Persijos klausimą išimti iš darbotvarkės. Toliau pareiškta JAV ir T.Britanijos nuomonė. Byrnes nesutinka su Gromyko pasiūlymu, nes Persija esanti pateikusi faktų, iš kurių aiškėja pavojus taikai. Reikia tuoju išgirsti Persijos nuomonę ir pateikti smulkiau susitarimo duomenis. Britų delegatas Cadhogan tarp kitko pabrėžė, jog pagal Londono susitarimą apie tiesioginių Persijos ir Rusijos pasitarimų eigą abi pusės turi pranešt. Ypač tai liečia T.Britaniją, kuri 1942 m. sutartimi savo įgulas buvo išipareigojusi atitraukti iki š.m. kovo 2 d. ir tai padarė, o rusai - ne, tuo būdu pažeidė sutartį. Negauta taip pat iš Rusijos atsekymo į T.Britanijos notą dėl Persijos. Amerikiečių ir britų nuomonę, kad klausimas tuoju svarstytinas, palaikė Australijos, Egipto, Olandijos ir Meksikos delegatai. Lenkijos atstovas Dr.Lange, paminėdamas J.T.chartos § 33, palaikė Rusijos pusę ir siūlė klausimą nukelti vėlesniam laikui. Pagaliau balsuojant, Rusijos siūlymas atmestas. Tada Gromyko net pagrasinęs, kad, jei PST posėdžiai nebus atidėti iki balandžio 10 d., jis nedalyvausiąs klausimo sprendime ir pasitrauksiąs net iš posėdžių. Olandijos atstovas apgailestavęs, kad rusai darą spaudimą P.S.Tarybai. Pagaliau, Prancūzijos atstovo Bonnet ir Gromyko ir posėdis nukeltas iki šios dienos vakaro. Pateikti trys pareiškimai: 1/ rusai posėdžius siūlo nukelti iki balandžio 10 d., 2/ Egipto atstovo pasiūlymu - laukti Persijos pareiškimo ir tada spręsti reikalą ir 3/ Australijos pasiūlymu - duoti abiem partijom raštu išsiaiškinti ir tada pateikti reikalą P.S.Tarybai. - Vakaras, vakarykštėmis Londono žiniomis, Persijos reikalą buvo pabrėžtinai šie faktai: 1/ vakar priešpiet Stalinas dar kartą pareiškęs, jog dėl rusų įgulų atitraukimo esą pasiekta tiesioginio susitarimo tarp Persijos ir Rusijos. 2/ "Associated Press" žiniomis, iš šiaur.Persijos srities Karaj jau nuo sekmadienio pradėta atitraukti rusų įgulos. 3/ Teherano radijas dementuoja žinias, kad Persijos vyriausybės kabinetas pasikeitęs ir 4/ du britų atstovai

į Persiją ir turį laidimą aplankyti rusų užimtąją sritį. Užvakar iškilmingai atidaromajam PST posėdy, kaip iš New York pranešta, prez. Trumano, Byrnes, New Yorko gubernatoriaus ir burmistro sveikinuose pareiškimuose vyrovęs bendras tonas, būtent: taiką ir saugumą įmanoma išlaikyti pasaulyje remiantis JT charta ir bendradarbiaujant visoms tautoms, didelėms ir mažoms, J.T. Organizacijoje.

- Churchillis "Queen Mary" laivu iš Amerikos jau sugrižo į Angliją. Pastarosiomis dienomis, prieš išvežiuodamas, turėjęs pasimatymą su kard. Spellman.

- 26 kraštų maitinimo ir ūkio ministerių konferencija pasaulio maitinimo klausimams aptarti šaukiama ateinantį trečiadienį Londone. Bus atstovaujama tenai internacionalinė maitinimo valdyba, Unrra, JTO ūk. ir soc. taryba, sąjungininkų Kontr. Taryba Vokietijai ir Austrijai ir kt.

- Atlantic City Unrros konferencijoje, kaip vakar iš New York pranešta, esąs padarytas nutarimas netrukus panaikinti pabėgėlių /D.B./ lagerius Vokietijoje, bet tie pabėgėliai būsia ir toliau globojami Unrra ar kitos organizacijos, kol dėl jų bus padaryti nauji susitarimai. Ir širyt iš Londono pranešta, kad konferencijoje esą nutarta remti "antinacinius pabėgėlius" ir toliau. Konferencijoje iškilo gyvos diskusijos dėl Austrijos, kur nebenorima teikti Unrra pagalbos, kol ten aprūpinamos rusų igulos. Užvakar amerikiečių delegatas pabrėžęs, jog sąjungininkai atėjo išvesti kraštų, o ne juos išnaudoti; dėl to rusų delegatas net palikęs posėdžių salę. Britų korespondentas iš Vienos praneša, jog rusai esą rekvizavę iš Austrijos ūkių 55.000 ha žemės. Ten esą rusų apie 300.000 ir jie minta iš Austrijos. Dėl to būsia debatų ir Austrijos Kontr. Taryboj.

- Ypatingojo komiteto pabėgėliams bei tremtiniams posėdyje Church-house, Westminster, bus svarstomas klausimas ar ligi šiol Tautų Sąjungos, Unrra ir kitų korporacijų nagrinėjamoji ^{pabėgėlių} problema turėtų būti perduodama UNO, ar tam reikalui reiktų sudaryti naują tarpautinę organizaciją. /DNZ Nr.24, III.25/.

- "Allgäuer" Nr.24, III.26 idėjo vokiečių agentūros "Dana" iš Frankfurt žinia, apie gen. Mc Narney pareiškimą dėl Vokietijos maitinimo būklės. Čia paduodame iš tos žinios mus liečiančių vietų vertimą: "Frankfurt, kovo 23 d. /Dana/. Ištremtieji užsienio asmenys, kurie nenori grįžti namo - išskyrus žydus ir politiškai persekijuotuosius - ateity turės įsijungti į vokiečių ūkinį gyvenimą. "Jie turi dirbti ir gaus vokiečiams galiojančius maisto daivinius". Tada pareiškė gen. Juoz. T. McNarney, amerikiečių karinių pajėgų vadas, esą Europoje kovo 22 d. spaudos konferencijoje. Gen. McNarney toliau pasakė, jog nėra dar nuspręsta, ar tokie asmenys gaus ir Vokietijos pilietybę. Daugumas pasirengusių grįžti namo tremtinių turėsia būti gražinti vasarą.... Tokie užsienio asmenys, pasakė generolas, kurie būtų bendradarbiavę su naciais ar kitų tautų paieškomi dėl nusikaltimo veiksnių, būtų gražinami į savo tėviškes kraštą. Generolo pareiškimas apie būsimąjį ištremtųjų užsieniečių traktavimą amerikiečių zonoje - rašo toliau "Allgäuer" - sutinka, žinoma, su bendruoju teisės pajautimu. Tie iš tų asmenų, kurie pasiryžę Vokietijoje palikti, užuot grįžę į tėvynę namo, - tatsi privalėtų laikyti teisėtumo įsakymu ir uoliai dirbti mūsų krašte, kuris jiems pasiūlė antrąją tėviškę, ir pasitenkinti tokiomis pat maitinimo normomis, kaip mes visi. Pagaliau nėra jokia paslaptis, kad "juodoji rinka" šalia kitų dykaduonių kaip tik pagausinama ir tų užsieniečių šluokenių, kurie naudojasi plačia Unrra pagalba."

- Dėl mūsų likimo, kaip "Varpo" Nr. 2, III.16 d. idėtame vieno žy-
maus amerikiečio lietuviui laiške iš Amerikos rašoma, Amerikoje gal-
vojama taip: "Yra daug planų, daug nuomonių, daug variantų. Pagal
vieną planą, rengiamasi jus sutalpinti į tam tikrą "International
settlement" /pagal vienus - dešiniame Rheino krante, pagal kitus -
kairiame/. Šiaip ar taip, šis planas neturi nieko bendra su poli-
tinių įvykių raida. Planai planavimais, o gyvenimas gyvenimu. Ho-
dos, kad anachronizmas tarp tikrovės ir planavimo dar niekuomet ne-
buvo toks gilus, kaip dabar. Viena yra aišku: apie tremtinių masi-
nį deportavimą į užjūrį negali būti nė kalbos." Užsiminęs apie re-
patrijantus, laiško autorius pažymi, jog yra nusistatytą repatri-
jantus laikyti "vokietijos piliečiais".
- Min.pirm.Sophoules, kaip iš Londono pranešta, prašas britų iğu-
las Graikijoje palikti ir po rinkimų, kol bus sudaryta naujoji vy-
riausybė. EAM kairiųjų grupė skelbia rinkimų boikotą.
- Trieste vakar buvę dideli mitingai už Italiją. Italai išgėiniojo
jugoslavus. Net policija turėjusi su guminėmis lazdomis jugoslavus
apginti. 35 asmenys suimti.
- Iš Strassburge pasakytosios min.pirm.Couin kalbos, kaip "Times"
korespondentas praneša, aiškėja, jog Prancūzijoje nebemananti reika-
lauti-Ruhro srities atskyrimo, o tik ilgalaikės Vokietijos okupa-
cijos.
- Kontr.Taryba Berlyne, kaip širyti pranešta, priėjusi susitarimo
dėl Vokietijos pramonės ateities.
- Frankfurto žiniomis, nuo balandžio mėn. perorganizuojama ameri-
kiečių zonos administracija, miestų bei savivaldybių įstaigas per-
leidžiant į vokiečių rankas. Amerikiečiai liksią daugiau stebėto-
jais.
- Ribbentropo gynėjas Nürnbergė Dr.Horn, pradėdamas ginti kaltina-
majį, perskaitė jo pareiškimą, kuriame pažymima, jog Ribbentropas
užsienio politikoje vykdęs Hitlerio direktyvas ir todėl tik jis
esąs už tai atsakingas. Hesso gynėjas savo gynybą jau pabeigė.
- Portlendo uoste suimtas Rusų leivyno akademijos narys Rodin, ku-
ris įtarimas šnipinėjimu.
- Amerikiečių generalinis konsulates Münchene, kuris buvo uždary-
tas 1941.XII.8, vėl pradėjo veikti - Ludwigstr.21. Tarp kitko te-
nai galima tartis ne tik dėl Amerikos, bet ir kitų kraštų pilie-
tybės įgijimą: Egipto, Irano, Meksikos, Kubos, Haiti, Dominikonų
respublikos, Guatemalos, Honduro, Salvadoro, Nikaragvos, Kostari-
ko, Panamos, Kolumbijos, Venecuelos, Ekvadoro, Peru, Čilės, Boli-
vijos, Paragvajaus, Uragvajaus ir Brazilijos. /"Allgäuer Nr.24,3.26/
- Maskvos laikraštis "Novoje Vremia" smarkiai užpuolė Iraką ir
pastebėjo, kad tas kraštas tapsiąs centru naujų politinių kombi-
nacijų, kurios išeina iš Londono. Straipsnyje išvedžiojama, kad
tarp Turkų ir Irako eina pasitarimai, turį tikslą sudaryti anti-
sovietinį bloką Artim.Rytuose ir kad Irakas būsias scena "smar-
kios kovos tarp amerikiečių ir britų žibalo interesų". /"Allgäuer"
Nr.24, III.26/.
- Lenkijos primas, kard.Hlond, perėjusioms lenkų administracijon
Vokietijos sritims, gavęs iš šv.Sosto įgaliojimą, paskyrė 5 apaš-
tališkuosius administratorius. Tarp kitko Breslau ir Kolberg nu-

matyti administratoriaus būstine. Ankstybesnieji vokiečių vyskupai turėjo pasitraukti iš savo parapijų. /Bay.Fundschau Nr.6, III.23/

- Gen.ltn.Bevans, amerikiečių milit.vyr.štabo šefas, ryšium su uždraudimu amerikiečių kariams vesti vokiečių parapiškė: "Pirmenybių, kuriomis naudojasi amerikiečių-karoivio žmonės, mes kaip tauta negalime duoti vienam savo priešu". /"Allgäuer" Nr.24, III.26/.

- Müncheno žiniomis, vis išleistas amerikiečių karinės valdžios potvarkis, pagal kurį buv. aktyviosios tarnybos vokiečių karininkams neleidžiama studijuoti universitetuose ir aukštosiose technikos mokyklose amerikiečių zonoje.

- "Mintis" Nr.29, III.25 rašo: "Unros direktorius mjr.Llilot Bidin-gono, Cross-Hessene - kur vasario-pabaigoje pradėta steigti nauja didelė latvių kolonija - kovo 1 d. latvių atstovams pareiškė, kad Baltijos valstybių likimas išsprends jau kovo pabaigoj ar balandžio pradžioj. Anglijos vyriausybė esanti išdirbusi planą sutvarkyti Latvijos, Estijos ir Lietuvos valstybinei egzistencijai, suderant šių valstybių federaciją, kuri vadinsis Jungtinės Baltijos Valstybės. Šį planą D.Britanija apsilimanti ginti tiek JTO, tiek ir tiesioginiuose pasikalbėjimuose su suinteresuotomis didžiosiomis valstybėmis". "Mintis", Momingeno leidžiamas lietuvių biuletenis, tą žinią pažymi išvertęs iš "Latviešu Vestnesis".

VILTOS ŽINIOS

- Inžinierių Draugijos nariams organizuojamas ciklas paskaitų - "Skaiciavimo technika". Paskaitas skaitys prof.S.Kolupaila. Pirmoji paskaita bus atnaujinti antradienį /IV.2/ 19 val. Vytauto bendr. valgyklos patalpose, II aukšte.

=====

Komitetas p.L.Vengianskui dėl jo brolio mirties reiškia nuoširdžią užuojautą.

=====

- 4t.Kairio pirmoji eilėraščių knyga "Blaškomie lapsai" jau surinkta ir spausdinama. Knygą iliustravo dail.St.Mekarevičius, leidžie "Al-guvos Baras". Jos laukiama pasirodant kitą savaitę.

- Iš Unros gautas nurodymas įrengti vaikams 2-6 metų amžiaus Vytauto bendrabutyje atskirą valgyklą. Komitetas, tur būt, bus atspėjęs motinų norą, ir tuo reikalu išteikė Unrai raštą, prašydamas vaikams 2-6 metų nerengti atskiros valgyklos, o duoti ir toliau sausą davinį, kad motinos pačios galėtų tiems vaikučiams pagaminti maistą blokuose esančiose virtuvėse. Laukiame iš Unros atsakymo.

- Pradėtas duoti vaikams 0-6 metų ir neščioms bei su mažais vaikais moterims šviežias pienas nuo kovo 26 d. vėl nutrauktas ir vietoj pieno bus duodamas kondensuotas pienas. Komitetas tuo reikalu darė žygių Unroje, bet Unra pasisakė negalinti nieko padaryt, nes tai ne nuo jos priklauso.

- Nuo šiandien Kempteno komendantas p.Wagner sutikimu, kaip "Allgäuer" praneša, mieste draudimo vaikščioti valanda sironomis nebebus pranešama. Taigi dabar pagal laikrodį teks laikytis draudžiamąjo laiko.

- Užvakar "Geležinkelininkai" turėjo dvi rungtynes: su "Cimnazi-ja laimėjo pasekme 70:24 ir su rinktine - pralaimėjo 48:37.